

PIERRE LEMAITRE
**KRVAVÉ
SVATEBNÍ ŠATY**

≡ KNIHA ZLIN

SOPHIE

Sedí na zemi, zády opřená o zeď, nohy natažené, a zajíká se pláčem.

Léo se nehýbe, leží vedle ní, hlavu položenou na jejím klíně. Jednou rukou ho hladí ve vlasech, druhou se snaží utírat si oči, ale její pohyby jsou zmatené. Pláče. Vzlyky občas přecházejí do křiku, nářek se dere ven až z břicha. Hlava se jí kolébá ze strany na stranu. Chvílemi je její zármutek natolik intenzivní, že bije hlavou o stěnu. Bolest jí na okamžik uleví, ale brzy se v ní všechno znovu hroutí. Léo je moc hodný, nehýbe se. Sklopí k němu oči, podívá se na něj, přitiskne si jeho hlavu k břichu a pláče. Nikdo si nedokáže představit, jak je nešťastná.

1

Tenkrát ráno, jako už mnohokrát, se probudila v slzách a se staženým hrdlem, ačkoli k tomu neměla žádný zvláštní důvod. Slzy jsou pro ni běžná záležitost – od té doby, co blázní, pláče noc co noc. Kdyby ráno necítila mokré tváře, mohla by si myslet, že v noci spala klidným a hlubokým spánkem. Tvář vlhká od slz a stažené hrdlo po ránu jsou ale neklamná znamení. Kdy to začalo? S Vincentovou nehodou? Po jeho smrti? Po úplně první smrti, nebo snad ještě dřív?

Opřela se o loket. Osušuje si oči prostěradlem a snaží se nahmatat cigarety, nenachází je, a vtom si vzpomene, kde je. Všechno se jí vybavuje, události předešlého dne, večera... Okamžitě si uvědomuje, že musí pryč, odejít z tohoto domu. Vstát a odejít, ale zůstává tu, přibitá k posteli, neschopná sebemenšího pohybu. Vyčerpaná.

Konečně se jí podaří vylézt z postele a dojít až do obýváku, paní Gervaisová sedí na pohovce a tiše se sklání nad klávesnicí.

„Dobrý? Odpočatá?“

„Dobrý, odpočatá.“

„Vypadáte smutně.“

„To po ránu vždycky.“

Paní Gervaisová ukládá soubor a zaklapne víko notebooku.

„Léo ještě spí,“ oznamuje a rozhodným krokem míří k věšáku. „Neodvážila jsem se na něj jít podívat, měla jsem strach, že ho vzbudím. Ať si přispí, když není škola, aspoň si užijete trochu klidu i vy...“

Dnes není škola. Sophie si matně vzpomíná. Nějaká pedagogická porada. Paní Gervaisová už má na sobě kabát a stojí u dveří.

„Už musím jít...“

Sophie cítí, že nebude mít odvalu oznámit jí, jak se rozhodla. Ostatně, i kdyby odvalu měla, nebude mít čas. Paní Gervaisová už za sebou zavřela.

Dnes večer...

Sophie slyší její kroky na schodišti. Christine Gervaisová nikdy nejezdí výtahem.

Rozhostilo se ticho. Poprvé, co tu pracuje, si zapaluje cigaretu přímo v obýváku. Přechází sem a tam. Vypadá, jako kdyby právě přežila nějakou katastrofu, všechno, co vidí, jí připadá marné a zbytečné. Musí pryč. Teď, když je sama, stojí a drží

cigaretu, necítí takový tlak. Ví však, že kvůli Léovi se musí připravit na odchod. Jde si všechno pořádně promyslet do kuchyně, zapíná rychlovarnou konvici.

Léo. Šest let.

Už když ho spatřila poprvé, přišel jí krásný. Před čtyřmi měsíci, v tom samém obýváku v Molièrově ulici. Vběhl dovnitř, zabrzdil před ní a upřeně se na ni zadíval, sklonil přitom hlavu ke straně, což u něho znamenalo, že usilovně přemýšlí. Matka mu stručně oznámila:

„To je Sophie, Léo, jak jsem ti o ní říkala.“

Dlouho si ji prohlížel. Potom řekl: „Tak jo,“ a přistoupil k ní, aby se políbili.

Léo je hodný, trochu náladový, chytrý a příšerně živý chlapec. Sophie má za úkol ho ráno odvést do školy, v poledne vyzvednout a hlídat až do večera, dokud se paní Gervaisové, nebo jejímu manželovi, nepodaří v předem neodhadnutelnou hodinu dorazit domů. Odchází tedy mezi pátou odpolední a druhou ranní. Tahle pružnost byla hlavním důvodem, proč místo získala – nemá za sebou žádnou praxi, to bylo vidět hned u prvního pohovoru. Paní Gervaisová se téhle flexibility snažila příliš nevyužívat, jenže každodenní události získávají vždy navrch nad předsevzetími, a tak se, ani ne za dva měsíce, Sophie stala nepostradatelnou součástí rodinného provozu. Je totiž vždy k dispozici, vždy připravená, vždy na místě.

Léův otec, vytáhlý, hubený a vrásčitý čtyřicátník, je vedoucím odboru na ministerstvu zahraničí. Jeho manželka, vysoká, elegantní dáma s neuvěřitelně svůdným úsměvem, se snaží skloubit požadavky, které na ni klade funkce statističky v auditorské firmě, s úkoly, s nimiž se potýká coby Léova matka, a v blízké budoucnosti i žena prvního náměstka ministra. Oba dva velmi slušně vydělávají. Sophie byla natolik moudrá, že toho při vyjednávání o výši mzdy nezneužila. Vlastně na to ani nepomyslela, protože s tím, co jí nabídli, byla spokojená. Hned po dvou měsících dostala od paní Gervaisové přidáno.

Léo na ní doslova visí. Ona jediná od něj dokáže bez námahy získat to, co by jeho matce trvalo celé hodiny. Léo není, jak by se mohla předem obávat, rozmazlené, tyranské dítě, ale klidný kluk, který umí naslouchat. Samozřejmě si občas postaví hlavu, ale Sophie v jeho hierarchii zaujímá správné místo. To nejvyšší.

Christine Gervaisová vždy večer kolem šesté volá domů, aby zjistila, co je nového, a rozpačitě oznámila, v kolik hodin přijde. Pokaždé si chvílku povídá se synem a potom se Sophií, snaží se jí přitom říct pár slov, která by zněla aspoň trochu osobně.

Míjí se účinkem, Sophie se totiž, bez nějaké vědomé snahy, drží obecných formulací, v nichž nejvíce místa zaujímá shrnutí toho, co se onen den stalo.

Léo chodí do postele pravidelně přesně v osm večer. To je důležité. Sophie nemá děti, ale je zásadová. Přečte mu pohádku a pak zbytek večera stráví před ohromnou, extra plochou televizní obrazovkou, na níž lze zhlédnout prakticky vše, co se najde v nabídce satelitních kanálů; tajný dárek od paní Gervaisové, který Sophii nadělila po dvou měsících služby, když ji, ať se domů vrátila v kteroukoli dobu, vždycky našla sedět před televizí. Několikrát se podivila, že tak mladá, zjevně vzdělaná žena se spokojí s tak skromným zaměstnáním a večer co večer tráví před malou obrazovkou, i když se časem zvětšila. Při prvním pohovoru Sophie paní Gervaisové sdělila, že studovala komunikaci. Když paní Gervaisová chtěla vědět víc, zmínila se o studiu na vyšší odborné škole a práci v jedné anglické firmě, aniž upřesnila, jaký post zastávala, že byla vdaná, ale už není. Christine Gervaisové tyhle informace stačily. Sophii jí doporučila jedna kamarádka z dětství, ředitelka pracovní agentury, v níž Sophie z důvodů, jež zůstávají obestřené tajemstvím, vzbudila sympatie během jediného pohovoru, který spolu měly. Navíc vznikla naléhavá situace – předešlá Léova chuť dala výpověď bez předchozí-

ho upozornění. Sophiina zamýšlená a klidná tvář vzbudila důvěru.

Během prvních týdnů se paní Gervaisová snažila dozvědět něco víc z jejího života, ale ohleduplně toho nechala, z odpovědí totiž vycítila, že se v Sophiině životě muselo odehrát nějaké „příšerné drama“, a také v ní stále přežívaly zbytečky smyslu pro romantiku, na něž narazíme všude, i ve vysokých měšťanských kruzích.

Když se konvice vypne, Sophie, jak se jí velmi často stává, je ztracená v myšlenkách. Takový stav u ní může trvat dlouho. Duchem je jinde. Její mozek jakoby ustrne nad jedinou představou, jediným obrazem, její myšlenky se pomalíčku otáčejí dokola, jako nějaký hmyz, ztrácí pojem o čase. Potom zafunguje něco jako gravitace a ona spadne zpátky do přítomnosti. Pokračuje v normálním životě tam, kde se přerušil. Takhle je to pořád.

Tentokrát se jí zjevil obličej doktora Breveta. Je to zvláštní, už dlouho na něj nemyslela. Původně si o něm udělala určitý obrázek. Když ho slyšela v telefonu, představovala si ho jako vysokého, panovačného muže, a najednou před ní stála jeho maličkost, úředníček v kanceláři notáře, celý pryč z toho, že dostal povolení přijímat druhořadé klienty. U zdi knihovna s nejrůznějšími cetkami. Sophie chtěla zůstat sedět. Hned jak vstoupila, oznámila, že nechce ležet. Doktor Brevet jí rukama naznačil, že to není vůbec problém. „Tady u nás se ani neleží,“ dodal. Sophie vysvětlovala, jak dovedla. „Notýsek,“ nařídil nakonec doktor. Sophie musela zapisovat vše, co dělá. Možná že svá zapomínání zbytečně dramatizuje. Je zapotřebí na věci nahlížet objektivně, prohlásil doktor Brevet. Tímhle způsobem „budete moci přesně kvantifikovat, co zapomínáte, co ztrácíte“. Sophie si tedy začala všechno zapisovat. Dělal to... dobré tři neděle. Až do následující návštěvy. A že během té doby poztrácela věci! A zapomněla: na pracovní schůzky,

a dvě hodiny předtím, než měla být u doktora Breveta, dokonce zjistila, že ztratila i zápisník. Jako by se po něm slehla zem. Prohledala úplně všecko. Stalo se to ten den, kdy narotřela na narozeninový dárek pro Vincenta? Na ten, který nemohla najít, když mu chtěla udělat radost?

Všechno se míchá, celý její život je strašná míchanice...

Nalévá vodu do misky a dokuřuje cigaretu. Je pátek. Není škola. Obvykle má Léa na celodenní hlídání jen ve středu, občas i o víkendu. Chodí s ním na různá místa podle toho, co je zajímavá, a také podle toho, co se zrovna děje. Až dosud spolu zažili hodně zábavy, občas se pohádali. V zásadě je ale všechno v pořádku.

Aspoň bylo, než začala cítit cosi znepokojivého, a postupem doby i tísnivého. Nechtěla tomu přikládat nějaký zvláštní význam, bývala by to ráda zahнала jako obtížný hmyz, ale úporně se to vracelo. Promítlo se to do jejího přístupu k dítěti. Zpočátku nic alarmujícího. Jen cosi tichého, nehmatatelného. Jakési tajemství týkající se jen jich dvou.

Dokud se jí, předešlého večera v parčíku Damremont, nezjevila pravda.

Toho roku, koncem května, bylo v Paříži krásně. Léo chtěl zmrzlinu. Posadila se na lavičku, necítila se dobře. Zprvu to přisuzovala místu, které nesnáší ze všeho nejvíc, neboť tam nedělá nic jiného, než se vyhýbá rozmlouvám s matkami od rodin. Dokázala odradit úporně dotírající pravidelné návštěvnice parčíku, teď už si dávají pozor a neoslovují ji, ale má stále potíže s těmi, které sem zajdou jen občas, jsou tu vůbec poprvé, nebo se tu octly jen náhodou. A to nepočítá důchodkyně. Nemá ten parčík ráda.

Roztržitě listuje v časopisu, Léo si stoupl před ni. Líže zmrzlinu a s nijak zvláštním zaujetím ji pozoruje. Jejich pohledy se

střetnou. A přesně v tu chvíli pochopí, že už si nedokáže zakrývat zjevnou skutečnost – z nevysvětlitelných důvodů ho začala nenávidět. Dál jí upřeně sleduje, zatímco ona s děsem zjišťuje, jak jí najednou všechno na něm přijde nesnesitelné, jeho andílkovský obličejík, lačné rty, přihloupý úsměv, směšné oblečení.

Řekla: „Jdeme,“ jako by bývala řekla: „Jdu“. Stroj v její hlavě se dal znovu do chodu. Se všemi prázdnými místy, mezeraми, nejapnostmi... Když spěchá zpátky k domu (Léo si stěžuje, že jde moc rychle), v hlavě se jí neuspořádaně vynořují vzpomínky: Vincentovo auto, které narazilo do stromu, a ve tmě blikající majáčky, její hodinky na dně malé šperkovnice, tělo paní Duguetové padající ze schodů, alarm domu, který se rozječí uprostřed noci... Obrázky běží jeden za druhým tam a zase zpátky, nové, staré. Stroj na závratě se dal znovu do pohybu.

Sophie nepočítá, kolik roků už šílí. Začalo to tak dávno... Po utrpení, jímž si prošla, má dojem, že všechno trvá dvojnásobně dlouho. Zpočátku mírný svah a po měsících pocit jako na tobogánu, jízda dolů plnou rychlostí. Tou dobou byla Sophie vdaná. To bylo ještě dřív než... tohle všechno. Vincent byl velice trpělivý člověk. Pokaždé, když si na něj Sophie vzpomene, zjeví se jí jakýsi řetězec splývajících obrazů – Vincent zamlada, usměvavý, věčně klidný, se slévá s Vincentem z posledních měsíců: strhaný obličej, vosková pleť a skelné oči. Na začátku manželství (Sophie znovu vidí naprosto zřetelně jejich byt, je s podivem, jak v jediné hlavě může vedle sebe existovat tolik předností a tolik nedostatků) to byla jen roztěkanost. To je ta správná formulace: „Sophie je roztěkaná“, ale utěšovala se tím, že taková byla odjakživa. Potom roztěkanost přešla v podivínství. Stačilo pár měsíců a všechno bylo naruby. Zapomínala na smluvené schůzky, na lidi, začala ztrácet věci, klíče, doklady, po týdnech je znovu na-

cházela na těch nejnepravděpodobnějších místech. Vincent, navzdory své klidné povaze, postupně začínal nervóznět. Pochopitelně. Když si například zapomněla vzít antikoncepční pilulku, ztrácela dárky k narozeninám nebo vánoční ozdoby... To by rozčílilo i tu nejodolnější náturu. Sophie si začala všechno psát, pečlivě jako narkomanka, která se snaží abstinovat. Ztratila zápisníky. Přišla o auto, o přátele, zatkli ji za krádež, její přehmaty postupně nakazily všechna zákoutí jejího života, začala je tajit, jako alkoholička, předstírala a skrývala, aby si Vincent, ani nikdo jiný, ničeho nevšiml. Jeden terapeut jí navrhl hospitalizaci. Odmítla, až se jednou do jejího šílenství vetřela smrt.

Sophie za chůze otvírá kabelku, sahá pro cigaretu, zapaluje si, třese se a zhluboka vdechuje dým. Zavírá oči. Hučí jí v hlavě, přepadá ji nevolnost, přesto si všímá, že Léo už vedle ní není. Otáčí se a vidí ho v dálce, stojí uprostřed chodníku, ruce má založené na prsou a zarytě se odmítá hnout z místa. Když vidí trucující dítě uprostřed chodníku, zničehonic ji popadá příšerný vztek. Vrací se, zastavuje před ním a vráží mu hlasitou facku.

Zvuk úderu ji probouzí. Zastydí se, rozhlíží se, aby se přesvědčila, jestli ji někdo neviděl. V ulici je klid, nikdo tu není, kolem jen pomalu projíždí motorka. Dívá se na dítě, které si tře tvář. Nepláče, opětuje její pohled, jako by nejasně cítilo, že se ho to vlastně příliš netýká.

„Jdeme domů,“ nařizuje Sophie tónem, který nepřipouští diskuze.

To je vše.

Celý večer spolu nepromluvili. Každý měl své důvody. Sophie neurčitě přemýšlela nad tím, zda ji facka nezpůsobí problémy u paní Gervaisové, i když věděla, že už je to jedno. Teď musí odejít, všechno probíhalo tak, jako by už byla pryč.